

Handläggare
Fehler Katarina

Datum
2013-11-22

Diarienummer
KSN-2013-1205

Kommunstyrelsen

Stockholms läns landsting: RUFS 2010 - Underlag för att bedöma aktualitet och användbarhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande enligt **bilaga 1**

Ärendet

Stockholms läns landsting har inlett en process för att bedöma aktualitet och användbarhet hos RUFS 2010. Landstingets tillväxt- och regionplaneringsutskott har som ett led i detta arbete remitterat ett underlag med frågor för att brett hämta in synpunkter.

Remissunderlaget finns här:

http://www.tmr.sll.se/Global/rufs2010/RUFS%20aktualitet/RUFS_aktualitetsrapport_original.pdf

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010:

http://www.tmr.sll.se/Global/Dokument/publ/2010/RUFS10_hela.pdf

I RUFS 2010 integreras en fysisk regionplan enligt plan- och bygglagen och ett regionalt utvecklingsprogram (RUP) enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete.

Remissunderlaget består av följande frågor, som Stockholms läns landsting önskar remissinstansernas syn på:

1. Anger RUFS 2010:s vision och mål fortfarande regionens samlade vilja?
2. Hur använder ni RUFS 2010 och på vilket sätt får planen genomslag i ert arbete?
3. Hur bedömer ni genomförandet av RUFS 2010 fram till idag, och hur kan det stärkas ytterligare?
4. Vad ser ni som RUFS 2010:s styrkor respektive svagheter, från ert perspektiv?

5. Finns det delar i RUFSS 2010 som inte är aktuella?
6. Är utmaningarna i RUFSS 2010 fortfarande relevanta?
7. Vilka är de viktigaste utmaningarna i Stockholmsregionen framöver?
8. Hur ser ni på den omvärldsbild som RUFSS 2010 utgår från?

Beredning

Frågorna i remissunderlaget har diskuterats på tjänstemannanivå med representanter från följande förvaltningar: kommunledningskontoret, kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad samt kontoret för samhällsutveckling. Förvaltningen har också samrått med representanter från Kollektivtrafikförvaltningen UL och Regionförbundet Uppsala län. Vidare har förvaltningen haft informella kontakter med Arlandakommunerna (gemensamt yttrande från fyra kommuner), Stockholm Nordost (gemensamt yttrande från sex kommuner), Södertörnskommunerna (gemensamt yttrande från åtta kommuner) samt Stockholms stad, stadsbyggnadskontoret.

Föredragning

I yttrandet konstateras att Uppsala är en del av en funktionell Stockholmsregion. Kommunen understryker betydelsen av stärkt samverkan och samordningen av åtgärder även över länsgränser och lyfter fram utvecklingen i ABC stråket som särskilt viktig. Vidare framhålls betydelsen av att den regionala utvecklingsplaneringen håller en tydlig och långsiktig kurs, detta för att ge en bra grund bland annat till kommunernas långsiktiga planering och för samageranden i olika frågor. Det är en styrka att RUFSS 2010 innefattar ett storregionalt perspektiv på den rumsliga utvecklingen på lång sikt. Avslutningsvis lämnas synpunkter på några av de utmaningar som ligger till grund för inriktningarna i RUFSS 2010. Bland annat framhålls att ett samhälles öppenhet är viktigt även för ekonomisk tillväxt.

Uppsala kommun föreslås vidare ställa sig bakom Regionförbundet Uppsala läns remissyttrande, daterat den 21 november 2013 (**Bilaga 2**).

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ulla Holmgren
Enhetschef

Handläggare
Fehler Katarina

Datum
2013-11-26

Diarienummer
KSN-2013-1205

Stockholms läns landsting
Registrator.lsf@sll.se

Remissvar på ”RUFSS 2010 – underlag för att bedöma aktualitet och användbarhet”

Stockholms läns landsting önskar svar på ett antal frågor om den regionala utvecklingsplanens (RUFSS 2010) aktualitet och användbarhet. Kommunstyrelsen anför följande svar på frågorna som ställs i remissen.

Anger RUFSS 2010:s vision och mål fortfarande regionens samlade vilja?

Uppsala kommun ställer sig till stora delar bakom visioner och mål i RUFSS 2010. Även den regionala utvecklingsstrategin i Uppsala län tar RUFSS 2010 som en viktig utgångspunkt.

Utvecklingen i Stockholmsregionen påverkar i hög grad utvecklingen i Uppsala kommun. Funktionellt är Uppsala en del av en större huvudstadsregion. Vilken roll Uppsala kan och vill spela i samspelet med Stockholmsregionen är en central fråga i det nu pågående arbetet med att aktualitetspröva kommunens översiktsplan. Detta knyter an till förutsättningarna för ett högre tillväxtscenario för befolkning och sysselsättning samt till hur Uppsala fullt ut kan utnyttja sitt geografiska läge.

Uppsala är Årets klimatkommun och vill mot den bakgrunden framhålla att det är viktigt att tydligt sätta hållbar utveckling i fokus, eftersom RUFSS 2010 handlar om samhällsutvecklingen även på lång sikt. Högt ställda miljöambitioner i stadsutvecklingen är en förutsättning för att möta klimatutmaningarna.

Hur använder ni RUFSS 2010 och på vilket sätt får planen genomslag i ert arbete?

RUFSS 2010 använts dels som planeringsunderlag, dels som underlag för dialog inom Uppsala län och mellan länen i Östra Mellansverige. I det dagliga arbetet i kommunen är RUFSS 2010 som plandokument känt bara i en begränsad krets. Däremot medverkar kommunen aktivt i flera av de samverkansprocesser där målsättningarna i RUFSS 2010 genomsyrar arbetet, exempelvis i det sk. ABC stråket. Det påverkar således Uppsala indirekt att bland annat Arlandakommunerna (Sigtuna, Vallentuna, Upplands Väsby och Knivsta) har RUFSS 2010 som en gemensam plattform för hur regiondelen bör utvecklas.

Hur bedömer ni genomförandet av RUFSS 2010 fram till idag, och hur kan det stärkas ytterligare?

Det krävs uthållighet för att en långsiktig plan ska nå genomslag i efterföljande beslut och i genomförandet av många aktörer. Vision, mål och strategiska vägval ska fungera både som styr signaler för offentliga organ, ge tydliga förutsättningar för marknadsaktörer och inte minst för samageranden i olika frågor. Därför är det nödvändigt att RUFSS 2010 håller över en längre tid. Kommunen vill även understryka betydelsen av stärkt samverkan och samordning av åtgärder även över länsgränser för att vi ska klara av de utmaningar vi står inför.

Av särskild vikt för Uppsala kommun är utvecklingen i ABC-stråket. Sedan år 2000 finns ett samarbete med en tydlig politisk plattform, som nu innefattar nodstäderna Uppsala och Stockholm, kommunerna längs stråket samt Regionförbundet Uppsala län och Stockholms läns landsting. Målet för samverkan är att genom förbättrade kommunikationer, och genom att skapa fler lägen med hög regional tillgänglighet, förbättra och dra nytta av tillväxtpotentialen i stråket. Uppsala kommun betraktar en kapacitetshöjning på ostkustbanan med ytterligare två spår söderut från Uppsala resecentrum som nödvändig de närmaste åren och som den enskilt viktigaste investeringen i statlig transportinfrastruktur.

Vad anser ni om RUFSS styrkor respektive svagheter, från ert perspektiv?

Kommunen delar synsättet i RUFSS 2010 att det är väsentligt att Stockholm-Mälardalensregionens olika delar kan samspela effektivt. Ett uttalat mål i RUFSS är att Östra Mellansverige har sammanlänkade marknader för arbete, bostäder, utbildning och företagande. Den storregionala stadsstrukturen bör därför länkas samman med spårtrafiken som grund. Detta ligger väl i linje med Uppsala kommuns översiktsplan och den regionala utvecklingsstrategin.

Den regionala utvecklingsplaneringen i Stockholmsregionen har genom RUFSS 2010 på allvar tagit steget mot en gemensam, storregional syn på den rumsliga utvecklingen. Det är oneligen en styrka, eftersom den stora befolkningstillväxten ökar behovet av en mer långsiktig samplanering mellan den storregionala trafikinfrastrukturen och bebyggelseplaneringen. Ett längre tidsperspektiv behövs också kring hur ett ökat bostadsbyggande ska kunna komma till stånd i takt med en växande befolkningen. En svaghet är den dåliga kommunala representationen i den storregionala process som inleddes under arbetet med RUFSS 2010 och som därefter har fortsatt med framtagande av gemensamma planeringsunderlag och utveckling av gemensamma verktyg. Flera av dessa underlag har dock använts inom ramen för översiktsplaneringen i Uppsala kommun.

En annan svaghet är att den storregionala målbilden saknar motsvarighet i ett kortare tidsperspektiv än 2050, vilket också skulle kräva tydligare prioriteringar på regional och delregional nivå. Kommande arbete inom ramen för En bättre sats kan vara en viktig utgångspunkt för en gemensam, storregional målbild med ett kortare tidsperspektiv och där, utöver bebyggelse och viktiga kommunikationsstråk, även trafikeringen ingår. En grund-

läggande förutsättning för genomförandet är att staten tar sin del av ansvaret genom en ökad investeringsnivå för att bygga ut den spårburna kollektivtrafiken i Stockholm- Mälardalen.

Finns det delar i RUFSS 2010 som inte är aktuella?

Några av de kommunikationsstråk som diskuteras på längre sikt finns idag inte med på plankartan i RUFSS, som har sin planhorisont 2030, eller i den storregionala målbilden. I kommande aktualisering bör dessa "felande länkar" läggas till.

Är utmaningarna i RUFSS 2010 fortfarande relevanta?

Utmaningarna är i stora delar fortfarande relevanta, även om de med fördel skulle kunna korsbefruktas med varandra och tydligare koppla till de strategier som utgör planens övergripande inriktning. Kommunen vill särskilt lyfta fram utmaning 5, om kapacitetsbrister (bostäder, transporter och högre utbildning), som angelägen att hantera.

Utmaning 1, om en växande befolkning i relation till miljö och hälsa, bör innefatta även den demografiska utmaningen med en ökad andel äldre. De växande ohälsotalen handlar framför allt om att skillnaderna mellan olika delar av befolkningen ökar. Utmaning 3 och 6, om trygghet, öppenhet och utanförskap, bör kopplas till ekonomisk tillväxt och förutsättningarna för denna. Utmaning 4, som handlar om klimatpåverkan i relation till ekonomisk tillväxt, bör uppdateras. Förändringarna innebär inte bara hot utan rymmer också möjligheter att utveckla de nya tjänster och produkter som kommer att behövas för att klara framtida utmaningar, vilket i sin tur ställer nya krav på samverkan och innovationsförmåga.

Vilka är de viktigaste utmaningarna för Stockholmsregionen framöver?

Hur ser ni på den omvärldsbild som RUFSS 2010 utgår från?

Se föregående fråga.

Avslutningsvis ställer sig Uppsala kommun bakom Regionförbundet Uppsala läns remissyttrande, daterat den 21 november 2013.

Kommunstyrelsen

Fredrik Ahlstedt
Ordförande

Astrid Anker
Sekreterare

Förbundsstyrelsen, 2013-11-21
Ola Kahlström

2013-11-07

Dnr: RFUL 2013/204

Stockholms läns landsting
Registrator.lsf@sll.se
LS 1304-0578

RUFS 2010 aktualitetsprövning

Yttrandet har beretts genom att regionförbundets medlemmar tjänstemannavägen tagit del av ett förslag till yttrande och kommit med inspel på detta. Enköpings, Håbo, Uppsala och Knivsta kommuner kommer att yttra sig.

Stockholms läns landsting önskar svar på åtta frågor. Nedan följer regionförbundets svar.

1. Anger RUFS 2010:s vision och mål fortfarande regionens samlade vilja?

Regionförbundet bedömer att vision och mål fortfarande är relevanta. Den regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län, som antogs 2012, tar RUFS som en viktig utgångspunkt för den egna visionen och de mål som därav följer. Uppsala län ska 2030 vara Europas mest attraktiva kunskapsregion och harmonierar på så sätt väl med de tankar som finns i RUFS.

En betydande del av Uppsala läns utvecklingsförutsättningar relaterar till relationerna med huvudstadsregionen. Regionförbundet vill därför påpeka att ett viktigt mål är att utveckla Uppsala stad till en nordlig nod i huvudstadsregionen, i enlighet med den storregionala målbilden. Det är viktigt att bortse från den länsgräns som finns. Uppsala har betydande tillgångar av nationell karaktär och tillför och kompletterar den målbild som RUFS ger uttryck för. Universiteten och de innovationssystem som är kopplade till dessa är en stor del av den samlade styrkan i huvudstadsregionen, som trots allt i ett globalt perspektiv, måste betraktas som liten men av hög kvalitet. För att Uppsala stad ska kunna utveckla och stärka sin ställning i huvudstadsregionen och betydligt bättre ta tillvara på den potential staden har, är en viktig förutsättning att Uppsala kommun och övriga kommuner i Uppsala län ser det ömsesidiga beroendet av varandra, huvudstadsregionen och övriga Stockholm-Mälarenregionen.

Tätorter och landsbygd i de stråk som leder in mot Stockholm har lägesegenskaper som kompletterar de som finns i huvudstadsregionen. Den täta urbanitet med ett stort och djupt utbud av varor och tjänster på en överblickbar yta som finns i Uppsala stad, ger en enkelhet i såväl människors som näringslivets behov av möten som kompletterar storstadslivets Stockholm. Likaså finns mindre städer som till exempel Enköping med återigen andra kvaliteter. Sammantaget utgör dessa lägen, som till exempel Bergsbrunna och Alsike, en del i att på ett framgångsrikt sätt hantera bostadssituationen i vad som till delar är en gemensam bostadsmarknad.

2. Hur använder ni RUFSS 2010 och på vilket sätt får planen genomslag i ert arbete?

Som nämns ovan har RUFSS varit en utgångspunkt för arbetet med Uppländsk Drivkraft 3.0. Mest konkret fångat i den målbild som finns och som är en precisering av den storregionala målbild 2050 som finns i RUFSS.

Det är också viktigt att påpeka att RUFSS utgör en arena för den storregionala dialogen, men också för den egna dialogen inom Uppsala län. Det gedigna planeringsunderlag som RUFSS bygger på kan, med kompletteringar, många gånger nyttjas även inom Uppsala län.

3. Hur bedömer ni genomförandet av RUFSS 2010 fram till idag, och hur kan det stärkas ytterligare?

Den kanske mest grundläggande inriktningen i den storregionala målbilden är att den spårburna kollektivtrafiken utgör förutsättningen för att knyta ihop Stockholm-Mälardalen och därmed stärka människors och företags utvecklingsmöjligheter. I en ytstor och relativt glesbefolkad region måste detta understrykas. I den kartläggning av översiktsplanerna i Uppsala län som regionförbundet gjort framgår att bilden är något splittrad. I vissa kommuner är en mycket stor andel av den mark som är utpekad för utbyggnad och bostäder och verksamheter kollektivtrafiknära medan i andra kommuner är denna andel mycket liten. Klart är dock att vartefter nya översiktsplaner tas fram stärks inriktningen för att planera med utgångspunkt på kollektivtrafiken.

För att kunna stärka genomförandet krävs att den storregionala målbilden preciseras och konkretiseras. Ur ett Uppsala länsperspektiv sker det framför allt genom att så att säga zooma in målbilden i de stråksamarbeten som finns, exempelvis ABC och ABCU. Förutsättningarna och nyckelfrågorna är många gånger olika och för att komma vidare i konkreta frågor behöver den geografiska utbredningen minska för att hitta gemensamma nämnare.

4. Vad ser ni som RUFSS 2010:s styrkor respektive svagheter, från ert perspektiv?

Styrkan är självklart att man med denna RUFSS tagit steget mot en storregional syn på den rumsliga planeringen och att man på ett seriöst sätt försöker koppla samman infrastrukturplanering med övrig bebyggelseplanering. Processen tillsammans med övriga län i Östra Mellansverige att ta fram den storregionala målbilden har inneburit steg framåt kanske framför allt utanför Stockholms län, som ju länge haft en regionplan.

Svagheten är att den storregionala målbilden inte är kompletterad med ett kortare tidsperspektiv än 2050. Ett kortare tidsperspektiv kräver ett stort arbete eftersom det ställer olika typer av prioriteringar på sin spets. Inte minst när det gäller de infrastruktursatsningar som krävs för att nå målbilden. Kommande arbete inom ramen för En bättre satsning kan vara en viktig utgångspunkt för att kunna ena sig kring en målbild med ett kortare tidsperspektiv där också trafikering och bebyggelse ingår.

5. Finns det delar i RUFSS 2010 som inte är aktuella?

I den storregionala målbilden pekas det öst-västliga stråket norr om Mälaren ut som framför allt ett viktigt godsstråk. Uppsala läns syn är att detta stråk också är viktigt för persontransporter, med Arlanda och norra Storstockholm som målpunkt men givetvis också Uppsala. Stråket utgör en felande länk ur såväl ett regionalt som storregionalt perspektiv för en mer flerkärnig utveckling av Stockholm-Mälarenregionen.

RUFSS 2010 har tidigare tagit hänsyn till de nya befolkningsframskrivningar som tagits fram gemensamt i Östra Mellansverige. De ger vid handen att befolkningen kommer att öka snabbare än vad som tidigare antagits. Uppländsk Drivkraft 3.0 tar höjd för en årlig befolkningsökning på ca 3 500 personer. Detta motsvarar scenario hög i befolkningsframskrivningarna. Denna ökning relaterar väl till den historiska befolkningsutvecklingen. Ett arbete med ett hög-alternativ innebärande en mindre befolkningsutveckling i Stockholms län än i övriga län har också gjorts, drivet av att Stockholm inte skulle hinna bygga tillräckligt många nya bostäder. Regionförbundet ser detta som ett intressant scenario som ett planeringsunderlag. Men det är av flera skäl inte ett realistiskt scenario. Det pekar dock på vikten att det tydligt framgår av RUFSS hur Stockholms län förhåller sig till och planerar utifrån olika befolkningstal.

Regionförbundet anser att det viktigaste för såväl Uppsala som Stockholms län är att bostadsproduktionen håller minst jämna steg med inflyttningen. I detta sammanhang är det viktigt att understryka det som skrivs under fråga 1, det vill säga att Uppsala län till vissa delar är en gemensam bostadsmarknad med delar av Stockholms län och därmed också en del av lösningen på bostadsbristen.

6. Är utmaningarna i RUFSS 2010 fortfarande relevanta?

Regionförbundet bedömer utmaningarna som fortfarande relevanta. Regionförbundet vill dock särskilt peka på utmaning 5, att åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa. Såväl transporter och bostadsbyggande är här riktiga utmaningar som snarare har accentuerats sedan RUFSS 2010 antogs.

7. Vilka är de viktigaste utmaningarna i Stockholmsregionen framöver?

Se fråga 6.

8. Hur ser ni på den omvärldsbild som RUFSS 2010 utgår från?

Regionförbundet delar synen.

REGIONFÖRBUNDET UPPSALA LÄN

Cecilia Forss
Förbundsstyrelsens ordförande

Catharina Blom
Regiondirektör